Päähaku, filosofian kandiohjelma (opetus suomeksi)

Valintakoe 19.5.2017

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.
Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).
Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.
Älä kirjoita henkilö- tai yhteystietojasi millekään muulle sivulle.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.
Tarkista, että jokaisella sivulla on sama osallistujanumero.
Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.
Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	

Tehtävä 1

Mitä on fysikalismi? Millaisia ovat filosofiset zombit? Miten tällaisten zombien käsitettävyyttä on käytetty perusteena fysikalismia vastaan?

Tehtävä 2

Vastaa oheisen aineiston perusteella kysymykseen: miksi se, että nukun öisin ja näen unta, on Descartesin mukaan peruste epäillä omia aisteihin perustuvia uskomuksiani?

Tehtävä 3

Kuinka filosofit ovat *puolustaneet* moraalitiedon mahdollisuutta?

Tehtävä 4

Vastaa oheisen aineiston perusteella kysymykseen: Mitkä ovat diversiteettiliberalismin keskeiset ajatukset? Mieti, miten näitä perusperiaatteita voitaisiin käyttää argumentoitaessa vähemmistöoikeuksien puolesta?

Filosofia (opetus suomeksi): Mallivastaukset

Tehtävä 1

Mitä on fysikalismi? Millaisia ovat filosofiset zombit? Miten tällaisten zombien käsitettävyyttä on käytetty perusteena fysikalismia vastaan?

Fysikalismin mukaan kaikki ilmiöt ovat lopulta fysikaalisia. Esim. kaikki mentaaliset ilmiöt seuraavat siitä, millainen fysikaalinen todellisuus on. Siksi ei voi olla kahta fysikaalisilta ominaisuuksiltaan samanlaista mutta mentaalisilta ominaisuuksilta erilaista olentoa. Filosofiset zombit ovat olentoja, jotka ovat fysikaalisilta ominaisuuksilta samanlaisia kuin ihmiset mutta joilla ei ole tietoisia mielentiloja. Zombien käsitettävyyden on ajateltu osoittavan, että zombit ovat loogisesti mahdollisia eli että voi olla kaksi fysikaalisilta ominaisuuksiltaan samanlaista mutta mentaalisilta ominaisuuksilta erilaista olentoa: zombi ja normaali ihminen. Fysikalismin olisi siis epätosi.

Tehtävä 2

Vastaa oheisen aineiston perusteella kysymykseen: miksi se, että nukun öisin ja näen unta, on Descartesin mukaan peruste epäillä omia aisteihin perustuvia uskomuksiani?

Kun nukun öisin ja näen unta, minulla on samanlaisia aistikokemuksia kuin valveilla. Koska en pysty näiden kokemusten perusteella erottamaan uni- ja valvetilaa toisistaan, on mahdollista, että olen unessa aina, kun minulla on aisteihin perustuvia uskomuksia. On siis mahdollista, että nämä uskomukset ovat epätosia. Tämä mahdollisuus on peruste epäillä niitä ja riittää niiden hylkäämiseen, koska Descartes vaati uskomuksilta varmuutta (erehtymättömyyttä, epäilyksettömyyttä).

Tehtävät 3 & 4

Yleisesti

Vastaukset tehtäviin 3 ja 4 on arvioitu kokonaisuuksina. Täysien pisteiden saaminen edellyttää siten viime kädessä johdonmukaista, selkeää ja taiten rakennettua filosofista esseetä. Siinä vastaajan tulee osoittaa kypsiä filosofisia ajattelu-, argumentointi- ja kirjoitustaitoja, joiden avulla tekstissä esitetyt faktat, käsitteelliset analyysit ja normatiiviset väitteet ovat saaneet kriittisen ja itsenäisen käsittelyn. Moitteettomasta kieliasusta ja terminologisesta täsmällisyydestä on voinut saada lisäpisteitä, ja vastaavasti ei-filosofiset tulkinnat, käsitteelliset virheellisyydet, epärelevantit tarkastelut tai huolimaton kieliasu ovat saattaneett vaikuttaa alentavasti arvosteluun.

Tehtävä 3

Kuinka filosofit ovat *puolustaneet* moraalitiedon mahdollisuutta? 25p

Tehtävässä haetaan hyvää ja tiivistä esseevastausta, joka parhaimmillaan alkaa aihealueen lyhyellä esittelyllä. Helena Siipi esittelee artikkelissaan etiikkaa tutkimusalana ja moraalitietoa tutkimuskohteena melko laajasti, joten vastaaja on voinut esitellä aihealuetta erilaisin tavoin: tärkeintä on osoittaa ymmärtävänsä, minkälaiseen tutkimusalueeseen kysymys liittyy. Hyvästä aihealueen esittelystä (joko alussa, lopussa, vastauksen sisään kirjoitettuna, tai loppuviitteinäkin) saa max. 5 p.

Kunkin Siiven artikkelissa esitetyn moraalitiedon mahdollisuutta puolustavan kannan (naturalismi, järkeä korostava ja intuitionismi) esittelystä saa max. 5p, eli yhteensä max. 15p. Arvioinnissa painotetaan sitä, että vastaaja on esitellyt kyseiset metaeettiset kannat kattavasti, selkeästi ja asian ymmärtäen. Olennaista on, että vastaaja on *nimennyt* kyseiset kannat oikein, kertonut *minkälaiseen* tietoon, intuitioon, järkeen tai naturalistisiin ominaisuuksiin kyseiset metaeettiset näkemykset viittaavat, ja mitkä ovat näkemysten keskeiset *ongelmat*.

Loput max. 5p saadaan vastauksesta kokonaisuutena: kuinka sujuvasti, johdonmukaisesti ja kysyttyyn asiaan keskittyen vastaaja on kirjoittanut. Ansioksi katsotaan se, että vastaaja on maininnut keskeiset filosofit (erityisesti Kant, Moore ja Hume) ja käyttänyt artikkeleissa esiintyviä etiikan termejä oikein. Ansioksi katsotaan myös naturalistisen virhepäätelmän tai Humen giljotiinin täsmällinen selittäminen. Lisäpisteitä on voinut saada asiaan liittyvistä hyvistä esimerkeistä, esitettyjen kantojen vertailemisesta, tai vastauksessa muutoin osoitetusta filosofian käsitteistön ja etiikan alan tuntemuksesta.

Tehtävä 4

Vastaa oheisen aineiston perusteella kysymykseen: Mitkä ovat diversiteettiliberalismin keskeiset ajatukset? Mieti, miten näitä perusperiaatteita voitaisiin käyttää argumentoitaessa vähemmistöoikeuksien puolesta?

Hyvässä vastauksessa tulee muotoilla diversiteetti-liberalismin kaksi keskeistä lähtöajatusta: liberalistinen yhteiskunta perustuu yksilöiden omatunnonvapauteen ja vapauteen elää sen mukaista elämää sekä yhdistymisvapauteen (ryhmiin liittymisen vapaus). Tärkeää on huomata, että ryhmien oikeudet nimenomaan palautuvat/perustuvat näihin kahteen yksilönvapauteen. Diversiteetti-liberalismin mukaan ei kuitenkaan tulisi olettaa, että kaikki yksilöt kannattaisivat myös (liberalistisia) autonomian ja tasavertaisuuden ideaaleja: heillä on vapaus yhdistyä ja elää omatuntonsa mukaisesti ei-kriittistä, autonomian arvon kiistävää elämää niin halutessaan.

Valtiollisen toiminnan perustan puolestaan tulisi olla ryhmien välisessä puuttumattomuuden periaatteessa (tai suvaitsevaisuudessa). Omatunnon- ja yhdistymisvapaudesta ei myöskään seuraa, että liberaalin yhteiskunnan tulisi edistää ko. ryhmiä tai elämäntapoja, vaan sen tulisi pysyä puolueettomana. Liberalistisen valtion rooli on minimalistinen, ryhmien välisen rauhan ylläpito, ja siksi Chandran Kukathasin mukaan ryhmiä tai niiden elämäntapoja ei tule tukea, esimerkiksi vähemmistöoikeuksien kautta.

Tärkeä haaste on kuitenkin se, kuinka turvata erityisesti ei-liberaalien ryhmien jäsenten, sisäisten vähemmistöjen oikeudet. Eräs ratkaisu on vaatia perusoikeutta erota tai poistua ryhmästä (’exit-right’). Hyvä vastaus käsittelee perusoikeuksia vähemmistöjen kannalta myös yleisemmin yhteiskunnassa, esimerkiksi keskustelemalla, missä määrin vähemmistöoikeudet voivat suojella yksilöitä tai ryhmiä, ja missä määrin ne taas merkitsisivät puuttumista heidän toimintaansa. Esimerkkeinä voi viitata multikulturalismiin, identiteetti- tai assimilaatiopolitiikkaan.

Tärkeää on myös se, että vastauksessa osataan erotella yksilöiden ja ryhmien näkökulmat ja niiden perustelut ja käytetään filosofista terminologiaa oikein, erityisesti oikeuksien käsitteistöä.